Kuntaliitto
Kommunförbundet

Muistio

Luoma Kalevi

16.11.2017

Ympäristövaliokunnalle

Hallituksen esitys 167/2017 vp eduskunnalle ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Ympäristönsuojelulakia on muutettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2193 toimeenpanemiseksi. Direktiivi koskee keskisuurten polttolaitosten ilmaan johdettavia päästöjä. Päästöjen raja-arvot asetetaan 1-50 megawatin suuruisille energiaa tuottaville polttolaitoksille. Raja-arvot koskevat aluksi uusia ja siirtymäaikojen perusteella myös olemassa olevia energiantuotantolaitoksia. **Merkittävin muutos koskee kokoluokan 1-5 MW energian tuotantolaitoksia, joilta ei ole aiemmin edellytetty toimialakohtaista ympäristölupaa tai rekisteröintiä.** Tällaisia laitoksia voi olla jopa 2000 kappaletta keskisuurten laitosten 3000 kappaleen kannasta.

Rikkidioksidin ja typenoksidien vähennyksiksi arvioidaan kummallekin alle 1000 tonnia ja hiukkasille 1500 tonnia vuodessa. Tiukan direktiivin edellyttämien toimenpiteiden **vaikuttavuus on joka tapauksessa huono, katsottiinpa niitä kustannusten tai saavutettavien terveyshyötyjen kannalta**. Tämä tosin oli tiedossa jo direktiivin valmisteluvaiheessa, ja siihen yritettiin vaikuttaa eri keinoin.

Lakimuutoksesta aiheutuu väistämättä **uusia kustannuksia toiminnanharjoittajille**, joita ovat alue- ja kaukolämmön tuottajat, teollisuuslaitokset ja pk-yritykset sekä vesi- ja jätevesihuollosta vastaavat. Erityisesti kotimaisia, kiinteitä polttoaineita käyttäviin pieniin polttolaitoksiin on tehtävä huomattavia savukaasujen puhdistuslaiteinvestointeja hiukkaspäästöjen pienentämiseksi. Nämä siirtyvät luonnollisesti myös lämmön kuluttajahintoihin.

Lausuntokierroksella kiinnitettiin huomiota vähän käyvien varavoimakoneiden ja -kattiloiden päästörajoituksiin. Vähän käyvien laitosten määräaikojen osalta, kuten 150 tuntia vuodessa viiden vuoden keskiarvona, kyse on erittäin kustannustehottomasta määräyksestä. Tämä lisää merkittävästi huoltovarmuuden ylläpitokustannuksia.

Lakimuutoksen voimaanpanoon liittyy hyvin keskeisesti valtioneuvoston asetus keskisuurten energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksista. **Rekisteröintivelvoite sisältää huomattavasti laajemman kirjon vaatimuksia kuin direktiivi edellyttää**. Tämä koskee erityisesti pienimpiä 1-5 MW energiantuotantoyksiköitä. Asetuksen tulkinnassa tulee lähteä siitä, että näiden laitosten haltijat kykenevät antamaan tarvittavat tiedot ja suunnitelmat itsenäisesti ilman ulkopuolella teetettäviä, kalliita erillisselvityksiä.

Viranomaistoiminnan **lisäkustannukset kunnille muodostuvat suuren laitosmäärän rekisteröinnistä ja valvonnasta.** Osa kustannuksista voidaan periä toiminnanharjoittajilta rekisteröinti- ja valvontamaksujen kautta. Viranomaisten työmäärissä on odotettavissa huomattava piikki vuosina 2027 ja 2028 rekisteröitävien laitosten suuren määrän takia. Oman hankaluutensa kuntatasolla tulee muodostamaan 116 § mukaan rekisteröintikäsittelyn nopeuttaminen 30 päivään.

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14,00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. 09 7711
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi
Y-tunnus 0926151-4

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14,00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors
Tfn 09 77111
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi
FO-nummer 0926151-4

Tiedottamiseen ja paikallisten ympäristöviranomaisten riittävään **kouluttamiseen** rekisteröinnin ja valvonnan osalta sekä toiminnanharjoittajien **neuvontaan** on ministeriössä varauduttava hyvissä ajoissa ennen rekisteröintivelvoitteen voimaantuloa.

Sähköisten tietojärjestelmien avulla on mahdollista alentaa viranomaiskustannuksia ja joustavoittaa hallintoa. Ympäristöhallinnon **tietojärjestelmien** kehittämistä tarvitaan ja valtion ja kuntien järjestelmien **yhteensopivuutta tulee kiirehtiä**.

Keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi edellyttää, että yksittäisen laitoksen päästöistä on julkaistava kansalaisille tietoja. Tästä säädetään lakiesityksen 106 e §:lla.

Esityksen 145 § koskee ilmansuojelusuunnitelman laatimiseen liittyvää arviota keskisuurten energiantuotantolaitosten osuudesta ilmanlaadun parantamiseen. Arvion tekeminen ei liene ongelmallinen ja lähinnä teoreettinen. Päästöraja-arvoja ei tämän pykälän nojalla voi rekisteröidyn tai luvan saaneen toiminnan osalta suoraan tiukentaa.

Paikallisesta ilmanlaatutilanteesta ja epäpuhtauslähteistä ollaan kunnissa tietoisia. Katupöly ja ajoneuvojen typenoksidien päästöt ovat tyypilliset ilmanlaatua heikentävät tekijät. Hallittua polttoa, kuten alue- ja kaukolämmön tuotantoa, voi pitää merkittävimpänä asumisympäristöjen ilmanlaatua parantaneena tekijänä.

Kalevi Luoma
energiainsinööri